

Zakon o upravnem sporu /ZUS-1/ (pristojnosti in naloge občine z uvodnimi pojasnili)

K a z a l o:

1	Pregled pristojnosti in nalog občine po Zakonu o upravnem sporu /ZUS-1/.....	1
1.1	Pravna podlaga	1
1.2	Pristojnosti in naloge župana po Zakonu o upravnem sporu /ZUS-1/	1
1.3	Pristojnosti in naloge občinske uprave po Zakonu o upravnem sporu /ZUS-1/	2
2	Uvodna pojasnila k pristojnostim in nalogam občine.....	2
2.1	Pristojnost upravnega sodišča.....	2
2.2	Pravna oziroma druga pomoč upravnemu sodišču	2
2.3	Postopek v upravnem sporu.....	2
2.3.1	Stranke v upravnem sporu	2
2.3.2	Postopek s tožbo	3
2.3.2.1	Sprememba tožbe	3
2.3.3	Pravna sredstva.....	3
2.3.3.1	Pritožba.....	3
2.3.3.2	Revizija.....	3
2.3.3.3	Obnova postopka	4
2.3.4	Izvršba	4
	Ključne besede	4
	Uporabljene kratice	5
	Viri	5

1 Pregled pristojnosti in nalog občine po Zakonu o upravnem sporu /ZUS-1/

1.1 Pravna podlaga

tč.	predpisi, ki so podlaga za sprejem predpisa	določba	pojasnilo
1	Ustava Republike Slovenije Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a	157. člen	1

tč.	predpis	določba	pojasnilo
1.1	Zakon o upravnem sporu /ZUS-1/ Uradni list RS, št. 105/06, 107/09 – odl. US, 62/10, 98/11 – odl. US, 109/12, 10/17 – ZPP-E, 49/23		2

1.2 Pristojnosti in naloge župana po Zakonu o upravnem sporu /ZUS-1/

tč.	pristojnosti in naloge župana	določba	pojasnilo
1	Zastopa občino v upravnem sporu oziroma določi občinsko odvetništvo, da zastopa občino v upravnem sporu ali za zastopanje pooblasti odvetnika oziroma odvetniško družbo.	17. člen	5
2	V roku, ki ga določi sodišče za odgovor na tožbo, pošlje vse spise, ki se nanašajo na zadevo.	38. člen	6
3	Obvesti sodišče, pri katerem je sprožen upravni spor o izdaji drugega upravnega akta, s katerim spremeni ali odpravi izpodbijani upravni akt ali če v primeru molka pozneje izda upravni akt.	39. člen	6
4	Lahko privoli v spremembo tožbe.	41. člen	7
5	Zoper sodno odločbo, s katero upravno sodišče odloči v upravnem sporu, lahko vložijo pritožbo.	73. člen	8
6	Zoper pravnomočno sodbo, izdano na prvi stopnji, lahko ob	83. člen	9

7	pogojih, določenih z ZUS-1, vloži revizijo. V roku 30 dni poda odgovor na revizijo nasprotne stranke v upravnem sporu.	90. člen	9
8	Ob pogojih, določenih z ZUS-1, vloži predlog za obnovo postopka.	96. člen	10

1.3 Pristojnosti in naloge občinske uprave po Zakonu o upravnem sporu /ZUS-1/

tč.	pristojnosti in naloge občinske uprave	določba	pojasnilo
1	Sodiščem v upravnem sporu nudi pravno in drugo pomoč.	8. člen	4

2 Uvodna pojasnila k pristojnostim in nalogam občine

- 1 Ustava RS** v 157. členu določa, da o zakonitosti dokončnih posamičnih aktov, s katerimi državni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil odločajo o pravicah ali o obveznostih in pravnih koristih posameznikov in organizacij, odloča v upravnem sporu pristojno sodišče, če za določeno zadevo ni z zakonom predvideno drugo sodno varstvo.

Če ni zagotovljeno drugo sodno varstvo, odloča v upravnem sporu pristojno sodišče tudi o zakonitosti posamičnih dejanj in aktov, s katerimi se posega v ustavne pravice posameznika.

2.1 Pristojnost upravnega sodišča

- 2 Zakon o upravnem sporu /ZUS-1/** določa, da se v upravnem sporu zagotavlja sodno varstvo pravic in pravnih koristi posameznic oziroma posameznikov in organizacij proti odločitvam in dejanjem organov lokalnih skupnosti na način in po postopku, ki ga določa ZUS-1, če za določeno zadevo ni z zakonom zagotovljeno drugo sodno varstvo (1. člen ZUS-1).
- 3** Upravno sodišče odloča v upravnem sporu o zakonitosti dokončnih upravnih aktov¹, s katerimi se posega v položaj tožnika, o zakonitosti drugih aktov pa odloča samo, če tako določa zakon. Po ZUS-1 so upravni akti upravna odločba in drugi javnopravni, enostranski, oblastveni posamični akti, izdani v okviru izvrševanja upravne funkcije, s katerim je organ odločil o pravici, obveznosti ali pravni koristi posameznika, pravne osebe ali druge osebe, ki je lahko stranka v postopku izdaje akta (2. člen ZUS-1).² V upravnem sporu odloča upravno sodišče tudi o zakonitosti posamičnih aktov in dejanj, s katerimi organi posegajo v človekove pravice in temeljne svoboščine posameznika, če ni zagotovljeno drugo sodno varstvo (4. člen ZUS-1).

2.2 Pravna oziroma druga pomoč upravnemu sodišču

- 4** V skladu z določili ZUS-1 morajo organi lokalnih skupnosti dajati sodiščem v upravnem sporu pravno oziroma drugo pomoč (8. člen ZUS-1).

2.3 Postopek v upravnem sporu

2.3.1 Stranke v upravnem sporu

- 5** Stanke v upravnem sporu so: • tožnik, • toženec in • prizadeta oseba s položajem stranke, če tako določa zakon. Tožnik je oseba, ki je bila stranka ali stranski udeleženec v postopku izdaje upravnega akta, toženec pa je država, lokalna skupnost oziroma druga pravna oseba, ki je izdala upravni akt, s katerim je bil postopek odločanja končan.³ Toženca (v našem primeru občino) zastopa organ, ki je izdal upravni akt, razen če v primeru tožbe zoper lokalno skupnost župan po vložitvi tožbe za zastopnika določi državno ali občinsko odvetništvo ali za zastopanje pooblasti odvetnika oziroma odvetniško družbo (16., 17. člen ZUS-1).

¹ Dokončni upravni akt je akt, zoper katerega ni mogoče vložiti rednih pravnih sredstev v postopku odločanja.

² Upravni akti pa niso tiste odločitve, ki jih nosilci zakonodaje in sodne veje oblasti sprejemajo za izvrševanje ustavnih pristojnosti, in tisti akti, ki jih sprejemajo nosilci izvršilne veje oblasti in so utemeljeni na politični diskreciji, podeljeni na podlagi ustavnih in zakonskih pooblastil. (3. člen ZUS-1)

³ Položaj stranke ima tudi oseba, ki bi ji bila odprava oziroma sprememba izpodbijanega upravnega akta v neposredno škodo, pa ne gre za osebo, ki v skladu s šestim odstavkom 143. člena ter drugim odstavkom 229. člena Zakona o splošnem upravnem postopku /ZUP/ (Uradni list RS, št. 24/2006) ne bi mogla biti stranski udeleženec v upravnem postopku.

2.3.2 Postopek s tožbo

- 6 Če upravno sodišče tožbe ne zavrže in ne odloči po 37. členu ZUS-1⁴ pošlje kopijo tožbe s prilogami v odgovor toženi stranki (občini) in drugim strankam. Ob tem določi rok za odgovor na tožbo, ki ne sme biti daljši od 30 dni. V določenem roku mora tožena stranka (občina) poslati vse spise, ki se nanašajo na zadevo. Če spisov ne pošlje tudi na novo zahtevo ali če izjavi, da jih ne more poslati, sme sodišče odločiti o stvari tudi brez spisov.

V primeru, da organ občine med sodnim postopkom izda drug upravni akt, s katerim spremeni ali odpravi izpodbijani upravni akt ali če v primeru molka pozneje izda upravni akt, mora to sporočiti sodišču, pri katerem je sprožen postopek (39. člen ZUS-1).

2.3.2.1 Sprememba tožbe

- 7 V skladu z določili ZUS-1 je dopustna sprememba tožbe, če se s tožbo zahteva vrnitev stvari ali odškodnina in če vanjo privoli toženka (občina) do konca glavne obravnave oziroma do odločitve na seji. Privolitev toženke (občine) v spremembo tožbe se domneva, če se je, ne da bi ji ugovarjala z vlogo ali na glavni obravnavi spusti v obravnavo spremenjene tožbe (41. člen ZUS-1).

2.3.3 Pravna sredstva

2.3.3.1 Pritožba

- 8 Zoper sodbo, ki jo izda upravno sodišče, je dovoljena pritožba, če sodišče ugotovi drugačno dejansko stanje, kot ga je ugotovila tožena stranka (organ občine), ter je na tej podlagi spremenilo izpodbijan upravni akt ali če sodišče odloči o nezakonnosti akta ali dejanja s katerim organ občine poseže v človekove pravice in temeljne svoboščine posameznika (66. člen ZUS-1). Zoper sodbo, ki jo izda upravno sodišče v navedenih primerih, imajo pravico do pritožbe vse stranke, ki so sodelovale v upravnem sporu na prvi stopnji, torej tudi toženec (občina). Pristojni organ občine (župan) lahko vloži tožbo v 15 dneh od vročitve prepisa sodbe pri sodišču, ki je izdalo sodbo na prvi stopnji v zadostnem številu izvodov za sodišče in za stranke, ki so se udeleževale postopka na prvi stopnji. (73. člen ZUS-1).

V pritožbi sme pritožnik navajati nova dejstva in dokaze le, če izkaže za verjetno, da jih brez svoje krivde ni mogel navesti oziroma predložiti do konca glavne obravnave, če je postopek tekel brez glavne obravnave, pa do konca postopka na prvi stopnji.

Sodba se sme izpodbijati: • zaradi bistvene kršitve določb postopka v upravnem sporu; • zaradi zmotne uporabe materialnega prava ali zmotne presoje pravilnosti postopka izdaje upravnega akta; • zaradi zmotne in nepopolne ugotovitve dejanskega stanja (75. člen ZUS-1).

2.3.3.2 Revizija

- 9 Stranke v upravnem postopku lahko zoper pravnomočno sodbo, izdano na prvi stopnji, vložijo revizijo v 30 dneh od vročitve prepisa sodbe pri upravnem sodišču v zadostnem številu izvodov za sodišče in nasprotno stranke. Revizija je dovoljena: • če vrednost izpodbijanega dela dokončnega upravnega akta oziroma pravnomočne sodbe, če je sodišče odločilo meritorno, v zadevah, v katerih je pravica ali obveznost stranke izražena v denarni vrednosti, presega 20.000 evrov; • če gre po vsebini zadeve za odločitev o pomembnem pravnem vprašanju ali če odločba sodišča prve stopnje odstopa od sodne prakse vrhovnega sodišča glede pravnega vprašanja, ki je bistveno za odločitev, ali če v sodni praksi sodišča prve stopnje o tem pravnem vprašanju ni enotnosti, vrhovno sodišče pa o tem še ni odločalo; • če ima odločitev, ki se izpodbija v upravnem sporu, zelo hude posledice za stranko. Revizija pa ni dovoljena v volilnih zadevah, v sporih, v katerih je dovoljena pritožba, ter v primeru, če jo vloži nekdo, ki nima te pravice, nekdo, ki jo je umaknil, ali nekdo, ki zanjo nima pravnega interesa, ali če je vložena zoper sodbo, zoper katero je po zakonu ni mogoče vložiti (83. člen ZUS-1). Revizija se lahko vloži tudi zoper sklep sodišča prve stopnje, s katerim je bila ugotovljena ničnost izpodbijanega upravnega akta, s katerim organ občine poseže v človekove pravice in temeljne svoboščine posameznika (95. člen ZUS-1).

⁴ 37. člen ZUS-1 določa, da sme sodišče odpraviti akt s sodbo, ne da bi poslalo tožbo v odgovor, če ima upravni akt take pomanjkljivosti, da zaradi njih ni mogoče presoditi, ali je zakonit ali ne. Ob tem lahko sodišče odloči, ne da bi poslalo tožbo v odgovor tudi v primeru, če ugotovi, da je upravni akt ničen.

Revizija se lahko vloži: • zaradi bistvenih kršitev določb postopka v upravnem sporu (iz drugega in tretjega odstavka 75. člena ZUS-1); • zaradi zmotne uporabe materialnega prava, ni je pa mogoče vložiti zaradi zmotne in nepopolne ugotovitve dejanskega stanja in tudi ne v sporih zoper akte volilnih organov za lokalne volitve (85. člen ZUS-1).

V reviziji sme toženka (občina) navajati nova dejstva in predlagati nove dokaze samo tedaj, če se nanašajo na bistvene kršitve določb postopka v upravnem sporu, zaradi katerih se lahko vloži revizija (87. člen ZUS-1).

Izvod vsake revizije pošlje sodnik poročevalec vrhovnega sodišča nasprotni stranki, ta pa lahko v 30 dneh od vročitve revizije poda sodišču odgovor nanjo (90. člen ZUS-1).

2.3.3.3 Obnova postopka

- 10** Postopek, ki je bil pravnomočno končan s sodno odločbo, se na predlog stranke obnovi, če: **1.** stranka zve za nova dejstva ali če najde nove dokaze ali dobi možnost uporabiti nove dokaze, na podlagi katerih bi bil spor zanjo ugodneje rešen, če bi se nanje sklicevala ali če bi jih uporabila v prejšnjem postopku;⁵ **2.** se odločba opira na ponarejeno ali prenarajeno listino ali na krivo izpovedbo prič, izvedenca ali stranke pri zasliševanju pred sodiščem; **3.** sodišče ni bilo sestavljeno po določbah ZUS-1; **4.** je pri odločitvi sodeloval sodnik, ki je bil ali bi moral biti po zakonu izločen; **5.** se je postopka udeleževal nekdo, ki ne more biti stranka v upravnem sporu, ali če stranke v skladu z zakonom ni zastopal zakoniti zastopnik ali če zakoniti zastopnik oziroma pooblaščenec stranke ni imel potrebnega dovoljenja za opravljanje dejanj v postopku, razen če so bila posamezna dejanja v postopku pozneje odobrena; **6.** se odločba opira na sodbo, ki je bila izdana v kazenski ali civilni zadevi, ta sodba pa je bila pozneje razveljavljena z drugo pravnomočno sodno odločbo; **7.** je prišlo do odločbe sodišča zaradi kaznivega dejanja sodnika ali delavca pri sodišču, strankinega zastopnika ali pooblaščenca, njenega nasprotnika ali nasprotnega zastopnika ali pooblaščenca; **8.** stranka najde odločbo, ki je bila izdana že prej v istem upravnem sporu, ali dobi možnost, da jo uporabi; **9.** prizadeti osebi ni bila dana možnost udeležbe v upravnem sporu⁶ (96. člen ZUS-1).

Obnova postopka se lahko zahteva najpozneje v 30 dneh, odkar je stranka zvedela za obnovitveni razlog oziroma odkar bi ga lahko uporabila. Če je zvedela za obnovitveni razlog, preden je bil postopek pri sodišču končan, pa ga ni mogla uporabiti v tem postopku, lahko zahteva obnovo v 30 dneh od dneva, ko ji je bila vročena odločba. Obnova postopka pa se ne more zahtevati po petih letih od pravnomočnosti odločbe, če se zahteva iz razloga, ker se odločba opira na sodbo, ki je bila izdana v kazenski ali civilni zadevi, ta sodba pa je bila pozneje razveljavljena z drugo pravnomočno sodno odločbo (97. člen ZUS-1).

Predlog za obnovo postopka se vloži pri sodišču, ki je pristojno za odločitev o njej. V predlogu za obnovo je treba zlasti navesti: **1.** sodbo ali sklep, s katerim je bil končan postopek, glede katerega se zahteva obnova; **2.** razloge za obnovo in dokaze oziroma okoliščine, ki razloge verjetno izkazujejo, in **3.** okoliščine, iz katerih izhaja, da je bil predlog vložen v zakonitem roku, in dokaze za to (99. člen ZUS-1).

2.3.4 Izvršba

- 11** Sodbe sodišča, s katerimi se naloži obveznost lokalni skupnosti ali njenim organom, se izvršujejo po določbah zakona o izvršbi in zavarovanju (102. člen ZUS-1). Če se izvršba opravi proti lokalni skupnosti ali njenim organom, mora sodišče, ki je pristojno za izvršbo po Zakonu o izvršbi in zavarovanju, pred izdajo sklepa o izvršbi organ lokalne skupnosti obvestiti s pozivom, naj se izvršbi izogne s prostovoljno izpolnitvijo obveznosti, pri čemer rok za prostovoljno izpolnitev ne sme biti daljši od treh mesecev. Izvršba pa ni dopustna na stvareh, ki so javno dobro v lasti lokalne skupnosti, in tudi ne na stvareh, ki so nujni pogoj za izvrševanje javnih nalog (103. člen ZUS-1).

Ključne besede

Lokalna samouprava, občina, pristojnosti, župan, občinska uprava, upravni spor.

⁵ V tem primeru se obnova dovoli le, če je sodišče samo ugotavljalo dejansko stanje.

⁶ V teh primerih se obnova dovoli samo, če se stranka brez lastne krivde ni mogla sklicevati nanje v prejšnjem postopku.

Uporabljene kratice

- Ustava RS - Ustava Republike Slovenije /Ustava RS/ (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a).
- ZUS-1 - Zakon o upravnem sporu /ZUS-1/ (Uradni list RS, št. 105/06, 107/09 – odl. US, 62/10, 98/11 – odl. US, 109/12, 10/17 – ZPP-E).

Viri**Ustava in zakoni**

- Ustava Republike Slovenije /Ustava RS/ (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a).
- Zakon o upravnem sporu /ZUS-1/ (Uradni list RS, št. 105/06, 107/09 – odl. US, 62/10, 98/11 – odl. US, 109/12, 10/17 – ZPP-E).